

NKA pályázati azonosító: 208111/32

NKA Könyvtárak és Levéltárak Kollégiuma

**Szakmai beszámoló W. H. Ryff: Lustgarten der Gesundheit (1546) és
a Magyar Ujság (1796) füzetének restaurálásáról**

2021 őszén értékes agrártörténeti kiadványokkal gyarapodott a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár könyvtári gyűjteménye, amikor magánszemélyektől megvásárlásra kerültek az alábbi muzeális dokumentumok:

Walther Hermann Ryff: *Lustgarten der Gesundheit. Von Hauszgemach, Viehucht und Feldtbaw ... Kreuter, Bäum, Gesteud, und Frücht, des gleichen Gethier, zam und wild ... fleissig beschrieben und fürgebildet. Mit anzeyge vielfaltigs Gebrauchs derselben, zur Speise unnd Arznei, in Kuchen, Keller, und Apotheken.* Frankfurt, Egenolff, 1546.

Magyar Ujság, melly Magyar és Erdély Országban a' Mezeigazdaságot, és Szorgalmatosságot erányozza című hetilap 8., 12., 16. és 21. lapszáma 1796-ból és a folyóirat elindulásáról tájékoztató nyomtatvány: **Tudositás egy Magyar és Erdély-Országban A Mezeigazdaságot, és Szorgalamtosságot tárgyazó Magyar Újságról...** [Wien], [F. Schönfeld], [1796?]

A dokumentumok állapotára tekintettel, a további állagromlás megelőzése és a kutathatóság biztosítása érdekében szükséges volt restaurálásuk. A restaurálás 2022-ben a NKA Könyvtárak és Levéltárak Kollégiuma támogatásának köszönhetően valósult meg.

Walther Hermann Ryff: ***Lustgarten der Gesundheit...*** című kötetének (leltári szám 254375, raktári jelzet: B 28401) restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A restaurátor szakember a portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a lappámozás ellenőrzésével a kötetet ívekre bontotta. A színes festékek oldáspróbáit elvégezte, minden szint két rétegben levédte alkoholban oldott regnállal. A lappárokat ezután mosta, a régi ragasztásokat leválasztotta, a foltokat halványította. A javításokat kézi javítással készítette el, amihez merített papírt, japán papírt, japán fátyol papírt és glutofix ragasztót használt. A nagyobb hiányoknál a kiegészítéseket papíröntéssel készítette el, amihez papírpépet, krétát és tylose-keményítő elegyből készített utánervező anyagot használt. A hiányzó előzők részeket merített papírral pótolta. A hiányzó részeket keskeny merített csíkkal jelezte. Az íveket az eredeti technikának megfelelően négy vékony dupla bordára fűzte fel. Az eredeti pergamen borító részeket megtisztította, a hiányokat pótolta és újra kasírozta. A kötést rekonstruálta a gerincrész pótlásával. A

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR
MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR

1012 Budapest, Attila út 93. | Telefon (36-1) 489-4900 | Fax (36-1) 489-4939

mezogazdasagi.konyvtar@mmgm.hu

www.mezogazdasagikonyvtar.hu

kiszakadt kötőket pótolta. A kötet a restaurálás után az eredeti dobozába került vissza. Fotódokumentációt készült a restaurálás utáni állapotról. A kötetet Mezeiné Victor Örzse, az ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft. munkatársa restaurálta.

Walther Hermann Ryff: *Lustgarten der Gesundheit...* című kötete a restaurálás előtt és után:

A *Magyar Ujság, melly Magyar és Erdély Országban a' Mezeigazdaságot, és Szorgalmatosságot erányozza* című hetilap 8., 12., 16. és 21. lapszáma 1796-ból és a folyóirat elindulásáról tájékoztató nyomtatvány: *Tudositás egy Magyar és Erdély-Országban A Mezeigazdaságot, és Szorgalamtosságot*

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR

1012 Budapest, Attila út 93. | Telefon (36-1) 489-4900 | Fax (36-1) 489-4939

mezogazdasagi.konyvtar@mmgm.hu

www.mezogazdasagikonyvtar.hu

tárgyazó Magyar Újságról... [Wien], [F. Schönfeld], [1796?] dokumentum (leltári szám: 156170, raktári jelzet: X 5207) restaurálása a fotódokumentáció elkészítésével kezdődött. A restaurátor a portalanítás és óvatos száraz tisztítás után a lappárokat mosta, a foltokat halványította és utántenyezte. A javításokat kézi javítással készítette el, amihez merített papírt, japán papírt, japán fátyol papírt és glutofix ragasztót használt. A lappárokat nehezítette. A további tároláshoz savmentes papírból palliumot készített. Végül fotódokumentációt készített a restaurálás utáni állapotról. A restaurálást Brenner Róza, az ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft. munkatársa végezte.

A *Magyar Ujság* füzetei a restaurálás előtt és után:

A restaurált muzeális dokumentumokat könyvtárunk **Archív Gyűjteményében helyeztük el, ahol zárt, tömörfa szekrényekben történik a régi, ritka könyvek tárolása.** A helyiségben árnyékolórendszeren kívül a **0-24 órában működő hő- és páramérő készülék** segíti a megfelelő klimatikus viszonyok fenntartását. A muzeális dokumentumok nyilvántartása, kezelése és használata a különgyűjteményi szabályzat alapján történik.

A *Magyar Ujság* füzeteit állományvédelmi célból, egyszersmind a könnyebb kutathatóság érdekében digitalizáltuk. Ezt a feladatot több éves digitalizálási tapasztalattal rendelkező munkatársunk könyvszkennelrel végezte el, majd optikai szövegfelismerő rendszerrel szerkesztette a képfájlokat.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR

1012 Budapest, Attila út 93. | Telefon (36-1) 489-4900 | Fax (36-1) 489-4939

mezogazdasagi.konyvtar@mmgm.hu

www.mezogazdasagikonyvtar.hu

Ennek eredményeképpen kétrétegű, az eredeti oldalképet és a kereshető szöveget egyaránt tartalmazó PDF fájlok készültek. A *Magyar Ujság* digitális változata interneten keresztül szabadon elérhető elektronikus könyvtárunkban (<http://www.mezogazdasagikonyvtar.hu/a-gyujtemeny/elektronikus-forrasok/digitalizalt-kiadvanyok-konyvtarunk-gyujtemenyebol>). A *Lustgarten der Gesundheit* című kötet digitalizált formában szintén elérhető (<https://www.digitale-sammlungen.de/en/view/bsb00029507?page=,1>).

2022 októberében az Országos Könyvtári Napok „A múlt ismerete a jövő esélye” programeleme keretében mutattuk be a nagyközönségnek a restaurált kiadványokat és az elektronikus másolatokat. A *Lustgarten der Gesundheit* kötetet a későbbiekben a felsőoktatási hallgatóknak, Erasmus-ösztöndíjas diákoknak könyvtárunk muzeális kincseiről tartott előadásaink keretében tervezzük ráirányítani a figyelmet a könyv tudomány- és könyvtörténeti értékére.

A restaurált kötetek bemutatása 2022 októberében az Országos Könyvtári Napok keretében:

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM ÉS KÖNYVTÁR
MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVTÁR

1012 Budapest, Attila út 93. | Telefon (36-1) 489-4900 | Fax (36-1) 489-4939

mezogazdasagi.konyvtar@mmgm.hu

www.mezogazdasagikonyvtar.hu

Honlapi és sajtótudósítások elérhetősége:

<http://www.mezogazdasagikonyvtar.hu/hirek-esemenyek/konyvtari-hirek/megorizzuk-a-jovo-szamara>

A szakmai beszámolót az MMgMK Mezőgazdasági Könyvtár honlapján elhelyeztük:

<http://www.mezogazdasagikonyvtar.hu/hatter/palyazataink>

A restaurálás elvégzését a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatása tette lehetővé.

<http://www.nka.hu/>

Nemzeti Kulturális Alap

Budapest, 2022. október 7.

A szakmai beszámolót Gy. Molnár Kerstin (szakmai vezető, ArchivArt Könyvrestaurátor Műhely Kft.) restaurálási beszámolójának felhasználásával dr. Tóth-Barbalics Veronika (könyvtári és agrárinformációs főosztályvezető, Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár) állította össze.